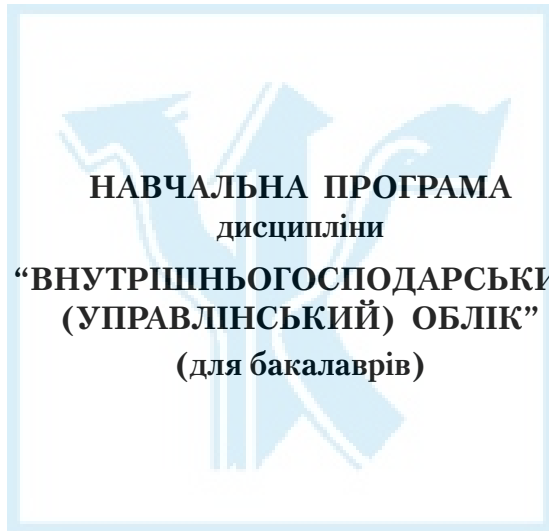

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
**“ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ
(УПРАВЛІНСЬКИЙ) ОБЛІК”**
(для бакалаврів)

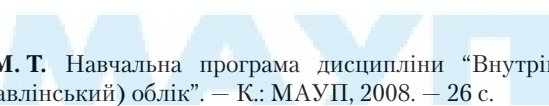
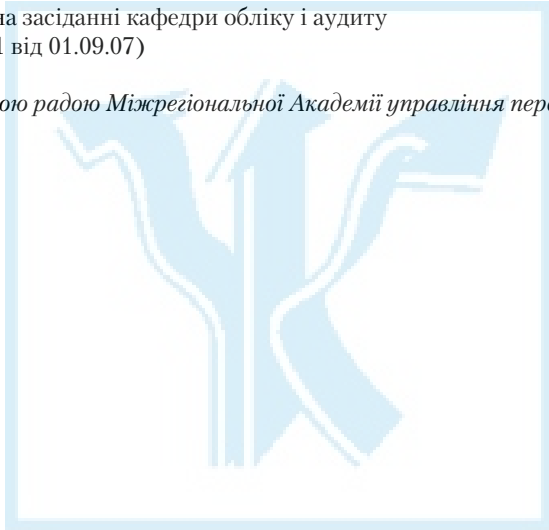
МАУП

Київ 2008

Програма підготовлена доцентом кафедри обліку і аудиту *М. Т. Левочко*

Затверджено на засіданні кафедри обліку і аудиту
(протокол № 1 від 01.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Левочко М. Т. Навчальна програма дисципліни “Внутрішньогосподарський (управлінський) облік”. — К.: МАУП, 2008. — 26 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Внутрішньогосподарський (управлінський) облік”, плани лекцій, тематику рефератів, плани семінарських та практичних робіт, вказівки до виконання контрольної роботи, завдання для контрольних робіт, питання для самостійної роботи, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Перехід вітчизняної економіки від адміністративних методів управління до ринкових умов господарювання докорінним чином змінив запити користувачів інформації. В умовах ринкової економіки життєдіяльність підприємства визначається ефективністю його управління. А для прийняття управлінських рішень необхідна достовірна інформація. Формування та надання такої інформації є головним завданням управлінського обліку, виникнення та розвиток якого пов'язані з потребами бізнесу.

Використовуючи зовнішню та внутрішню інформацію, сучасний управлінський облік забезпечує потреби не тільки виробництва, а й маркетингу, управління дослідженнями та інших функцій бізнесу. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік здійснює аналіз діяльності з урахуванням як поточних, так і довгострокових цілей, розробляє методи отримання, збору інформації про вирішальні фактори успіху.

Дисципліна “Внутрішньогосподарський (управлінський) облік” відноситься до спеціальних професійно-практичних дисциплін циклу “Бухгалтерський облік”.

Мета вивчення дисципліни — оволодіти теоретичними знаннями за методологією побудови внутрішньогосподарського обліку витрат і калькулювання собівартості продукції, робіт, послуг виробничої та комерційної діяльності у ринкових умовах господарювання.

Завдання курсу — дати студентам правильне розуміння взаємозв'язку фінансового та внутрішньогосподарського виробничо-комерційного обліку витрат і процесу формування собівартості продукції, робіт, послуг при різних варіантах побудови, залежно від технології та організації.

Після вивчення дисципліни студенти повинні *знати*:

- основи побудови управлінського обліку;
- класифікувати витрати в системі внутрішньогосподарського обліку;
- системи побудови за методами повних витрат, неповних витрат, нормативним методом контролю витрат на основі стандарт-костинг і директ-костинг виробничої та комерційної діяльності;

вміти:

- систематизувати, обробляти та узагальнювати інформацію, облікові дані, необхідні для прийняття управлінських рішень;

- роботи аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів діяльності та прибутку.

Дисципліна “Внутрішньогосподарський (управлінський) облік” тісно пов'язана з курсами “Бухгалтерський облік”, “Фінансовий облік”, “Аналіз господарської діяльності”, “Контроль і ревізія”, “Стратегічний аналіз”, “Інформаційні системи і технології обліку”.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ
(УПРАВЛІНСЬКИЙ) ОБЛІК”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Мета та зміст внутрішньогосподарського обліку
1	Внутрішньогосподарський облік: сутність, основні елементи
2	Організація внутрішньогосподарського обліку на підприємстві
3	Функції та значення витратного механізму підприємства
	Змістовий модуль II. Методи внутрішньогосподарського обліку виробничих витрат і системи калькулювання виробництва
4	Виробничий процес, облік витрат і системи калькулювання
5	Внутрішньогосподарський облік витрат за економічними елементами та статтями калькуляції
6	Внутрішньогосподарський аспект обліку доходів і визначення результатів за видами діяльності, структурними підрозділами та видами продукції
7	Проблеми удосконалення внутрішньогосподарського обліку на виробництві і системи калькулювання
	Змістовий модуль III. Стратегічний облік
8	Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів виробництва та прибутку
9	Бюджетне планування та контроль
10	Внутрішньогосподарський облік у різних галузях діяльності
11	Внутрішня звітність підприємства та її взаємозв'язок з фінансовою звітністю
Разом годин: 180	

ЗМІСТ
дисципліни
“ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ (УПРАВЛІНСЬКИЙ) ОБЛІК”

Змістовий модуль I. Мета та зміст внутрішньогосподарського обліку

Тема 1. Внутрішньогосподарський облік: сутність, основні елементи

Сутність внутрішньогосподарського обліку та етапи його розвитку. Принципи побудови обліку. Предмет, метод та функції внутрішньогосподарського обліку. Взаємозв'язок внутрішньогосподарського, фінансового та податкового обліку. Базові моделі внутрішньогосподарського обліку.

Література [2–5; 13; 14]

Тема 2. Організація внутрішньогосподарського обліку на підприємстві

Принципи та етапи організації внутрішньогосподарського обліку на підприємстві. Чинники, які впливають на побудову внутрішньогосподарського обліку. Організаційна структура управління. Виробнича структура управління. Процес формування облікової інформації за рівнями управління. Центри витрат і центри відповідальності. Роль бухгалтера-аналітика в управлінні підприємством.

Література [2–5; 10; 11]

Тема 3. Функції та значення витратного механізму підприємства

Поняття витрат згідно з П(С)БО 1 та Законом України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність” від 16.07.99. Принципи облікової класифікації витрат. Класифікація витрат з метою оцінки запасів та визначення фінансових результатів (вичерпані та невичерпані, прямі та непрямі, основні та накладні). Класифікація витрат з метою прийняття рішень (релевантні та нерелевантні, постійні та змінні, маржинальні та середні, дійсні та можливі). Класифікація витрат з метою контролю виконання. Класифікація витрат за видами діяльності, функціями та елементами в відповідності з П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати” та П(С)БО 16 “Витрати”. Функції та поведінка зміни витрат в діяльності підприємства.

Література [2–5; 18]

Змістовий модуль II. Методи внутрішньогосподарського обліку виробничих витрат і системи калькулювання виробництва

Тема 4. Виробничий процес, облік витрат і системи калькулювання

Мета обліку витрат на виробництво. Чинники, що визначають побудову обліку витрат виробничого процесу. Види, системи, методи і варіанти обліку витрат. Об'єкти обліку витрат і об'єкти калькулювання. Калькуляційні одиниці. Характеристика і сфера застосування попередільного (однопередільного та багатопередільного) і нормативного методів обліку витрат. Особливості обліку і оцінки залишків незавершеного виробництва та готової продукції, методи обліку.

Література [1–5; 9; 13; 18]

Тема 5. Внутрішньогосподарський облік витрат за економічними елементами та статтями калькуляції

Види групувань витрат згідно з П(С)БО 16 “Витрати” (елементи витрат та статті калькуляції). Зв'язок між елементами витрат та статтями калькуляції. Облік і розподіл матеріальних витрат. Облік і розподіл витрат на оплату праці та соціальне страхування. Облік і розподіл інших витрат. Облік і розподіл загальновиробничих витрат (розподіл загальновиробничих витрат згідно з П(С)БО 16 “Витрати”, методи розподілу загальновиробничих витрат між виробництвами і видами продукції). Облік і списання адміністративних витрат. Облік і списання витрат на збут. Облік і списання інших операційних витрат. Особливості обліку та списання витрат допоміжних і обслуговуючих виробництв.

Література [1–5; 7; 16; 18]

Тема 6. Внутрішньогосподарський аспект обліку доходів і визначення результатів за видами діяльності, структурними підрозділами та видами продукції

Визначення доходу згідно з П(С)БО 15 “Дохід”. Класифікація та оцінка доходів. Формування фінансових результатів згідно з П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати”. Системи калькулювання та їх вплив на порядок формування фінансового результату. Центри витрат, доходів, прибутку та інвестицій. Звітність з доходів і фінансових результатів.

Література [8; 12; 16; 18]

Тема 7. Проблеми удосконалення внутрішньогосподарського обліку на виробництві і системи калькулювання

Проблеми сучасного внутрішньогосподарського обліку. Калькулювання змінних витрат, простий та розвинутий директ-костинг. Система стандарт-кост як зарубіжний аналог нормативного методу калькулювання. Калькулювання на основі діяльності. Калькулювання за методами однорідних секцій. Побудова обліку за функціями управління, структурними підрозділами та факторами виробництва. Побудова обліку за багатоступеневим варіантом, методом відшкодування сталих витрат та методом відшкодування граничних стандартних витрат.

Література [3; 4; 6; 15; 17]

Змістовий модуль III. Стратегічний облік

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів виробництва та прибутку

Значення стратегічного обліку в обліковій системі підприємства. Аналіз взаємозв'язку “витрати–обсяг–прибуток”. Маржинальний дохід, точка беззбитковості. Аналіз чутливості до зміни витрат, ціни та обсягу реалізації. Аналіз взаємозв'язку “витрати–обсяг–прибуток” в умовах виробництва декількох видів продукції.

Література [2–4; 7; 8; 17]

Тема 9. Бюджетне планування та контроль

Сутність планування діяльності підприємства. Види кошторисів, порядок їх складання та контроль виконання. Бюджет продаж. Бюджет використання матеріалів. Бюджет придбання матеріалів. Бюджет прямих витрат на оплату праці. Бюджет виробничих накладних витрат. Бюджет собівартості виробленої продукції. Бюджет реалізованої продукції. Бюджети адміністративних витрат і витрат на збут. Бюджетний звіт про прибуток. Бюджет грошових коштів. Бюджет капітальних вкладень. Бюджетний баланс.

Контроль виконання бюджетів та аналіз відхилень. Гнучкий бюджет. Відхилення від гнучкого бюджету в системі калькулювання змінних витрат.

Література [1–6; 10; 13]

Тема 10. Внутрішньогосподарський облік у різних галузях діяльності

Внутрішньогосподарський облік постачальницько-заготівельної діяльності. Види запасів та їх оцінка відповідно до П(С)БО 9 “Запаси”. Планування матеріальних потреб. Облік в управлінні виробництвом. Норми та нормативи витрат. Облік збутової діяльності. Ціноутворення та його роль для прийняття рішень. Довгострокова та короткострокова нижня межа ціни. Трансфертна ціна. Роль обліку в інвестиційній діяльності. Облік в управлінні фінансовою діяльністю. Облік власного та залученого капіталу.

Література [1–6; 18]

Тема 11. Внутрішня звітність підприємства та її взаємозв'язок з фінансовою звітністю

Поняття та сутність звітності внутрішньогосподарського обліку. Принципи складання звітності. Внутрішня звітність підрозділів підприємства. Інформаційна звітність. Звітність про економічні результати. Звіт про результати роботи за день. Види результативної звітності про персональну діяльність. Взаємозв'язок внутрішньогосподарської та фінансової звітності.

Література [1–6; 8; 18]

ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ

Тема 1. Внутрішньогосподарський облік: сутність, основні елементи

1. Місце внутрішньогосподарського обліку та його роль в інформаційній системі підприємства.
2. Спільне та відмінне у фінансовому та внутрішньогосподарському обліку.
3. Предмет, метод, принципи та функції внутрішньогосподарського обліку.
4. Сучасні моделі внутрішньогосподарського обліку.

Тема 2. Організація внутрішньогосподарського обліку на підприємстві

1. Чинники, що впливають на побудову внутрішньогосподарського обліку на підприємстві.

2. Принципи побудови внутрішньогосподарського обліку.
3. Процес формування облікової інформації за рівнями управління.
4. Групування витрат за центрами витрат та центрами відповідальності.

Тема 3. Функції та значення витратного механізму підприємства

1. Витрати як економічна категорія.
2. Облікова класифікація витрат.
3. Методи вивчення поведінки витрат.
4. Підходи до побудови внутрішньогосподарського обліку витрат на виробництво.

Тема 4. Виробничий процес, облік витрат і системи калькулювання

1. Облік витрат виробництва та його сутність.
2. Фактори, що впливають на побудову обліку витрат виробничого процесу.
3. Об'єкти обліку витрат і об'єкти калькулювання.
4. Методи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції, що випускається підприємством. Особливості обліку та оцінки залишків незавершеного виробництва та готової продукції за різних методів обліку.
5. Багатоступінчастий облік витрат виробництва.

Тема 5. Внутрішньогосподарський облік витрат за економічними елементами та статтями калькуляції

1. Поняття про елементи витрат та статті калькуляції.
2. Облік прямих виробничих витрат.
3. Облік та розподіл загальновиробничих витрат.
4. Облік витрат періоду.
5. Облік витрат за статтями калькуляції.
6. Облік та розподіл витрат обслуговуючих підрозділів.
7. Собівартість: види та склад.

Тема 6. Внутрішньогосподарський аспект обліку доходів і визначення результатів за видами діяльності, структурними підрозділами та видами продукції

1. Поняття доходу та фінансових результатів.
2. Принципи визначення доходів і фінансових результатів.
3. Взаємозв'язок і вплив системи калькулювання на формування фінансового результату.
4. Типи центрів відповідальності.
5. Поняття центрів інвестицій, доходів і прибутку.

Тема 7. Проблеми удосконалення внутрішньогосподарського обліку на виробництві і системи калькулювання

1. Система калькулювання змінних витрат.
2. Системи калькулювання повних витрат.
3. Побудова обліку за функціями управління.
4. Побудова обліку за багатоступеневим варіантом.

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів виробництва та прибутку

1. Стратегічний облік як частина облікової політики підприємства.
2. Мета та методи аналізу взаємозв'язку “витрати–обсяг–прибуток”.
3. Аналіз взаємозв'язку “витрати–обсяг–прибуток” в умовах виробництва декількох видів продукції.
4. Поняття маржинального доходу та беззбитковості підприємства.

Тема 9. Бюджетне планування та контроль

1. Роль планування в управлінні підприємством.
2. Значення та види бюджетів.
3. Складання та узгодження бюджетів.
4. Контроль за виконанням бюджетів.
5. Аналіз бюджетних відхилень.

Тема 10. Внутрішньогосподарський облік у різних галузях діяльності

1. Роль внутрішньогосподарського обліку в операційній діяльності.
2. Особливості обліку в постачальницько-заготівельній діяльності.
3. Принципи організації обліку в управлінні виробничою діяльністю.
4. Збутова діяльність та прийняття рішень про ціноутворення.
5. Облік в управлінні інвестиційною діяльністю.
6. Облік в управлінні фінансовою діяльністю.

Тема 11. Внутрішня звітність підприємства та її взаємозв'язок з фінансовою звітністю

1. Поняття про внутрішньогосподарську звітність та звітність підрозділів підприємства.
2. Принципи розроблення внутрішньогосподарської звітності.
3. Взаємозв'язок фінансової та внутрішньогосподарської звітності.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВ

1. Побудова внутрішньогосподарського (управлінського) обліку в світлі вимог фінансового менеджменту.
2. Сутність внутрішньогосподарського обліку та принципи його побудови на підприємстві.
3. Центри витрат та центри відповідальності. Методика та техніка їх визначення.
4. Класифікація витрат у системі внутрішньогосподарського (управлінського) обліку.
5. Зв'язок обліку витрат у фінансовому та внутрішньогосподарському обліку.
6. Класифікація систем обліку витрат та доходів.
7. Облік витрат на придбання виробничих запасів і методика визначення їх фактичної собівартості.
8. Методи обліку витрат у виробництві.
9. Побудова обліку витрат за однопредільним методом.
10. Побудова обліку витрат за багатопредільним методом.
11. Побудова обліку витрат за позамовним методом.
12. Побудова обліку витрат за нормативним методом.

13. Варіанти побудови систем обліку витрат та доходів різних видів діяльності.
14. Загальна побудова внутрішньогосподарського обліку витрат за методом повних витрат.
15. Методика обчислення фактичної собівартості продукції за повними витратами.
16. Побудова обліку процесу реалізації готової продукції власного виробництва.
17. Методика обліку визначення результатів діяльності за окремими видами продукції.
18. Методика обліку витрат згідно з П(С)БО 16 “Витрати”.
19. Методика визначення фактичної собівартості продукції за неповними витратами.
20. Характеристика системи “стандарт-костинг”.
21. Характеристика системи “директ-костинг”.
22. Роль аналізу “витрати–обсяг–прибуток” у прийнятті управлінських рішень.
23. Роль бюджетного планування в управлінні підприємством.
24. Види цін і роль ціноутворення при прийнятті управлінських рішень.
25. Внутрішньогосподарська звітність, її взаємозв'язок з фінансовою.

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

Тема 1. Внутрішньогосподарський облік: сутність, основні елементи

1. Внутрішньогосподарський облік як складова бухгалтерського обліку.
2. Відмінності та спільне у фінансовому та внутрішньогосподарському обліку.
3. Принципи внутрішньогосподарського обліку.
4. Предмет і метод внутрішньогосподарського обліку.
5. Системи внутрішньогосподарського обліку.

Тема 2. Організація внутрішньогосподарського обліку на підприємстві

1. Фактори, які впливають на побудову внутрішньогосподарського обліку на підприємстві.

2. Загальна організаційна побудова внутрішньогосподарського обліку та його зв'язок з вимогами менеджменту конкретного підприємства.
3. Побудова аналітичного внутрішньогосподарського обліку на підприємстві.
4. Центри витрат та центри відповідальності на підприємстві.
5. Чим відрізняється організаційна структура підприємства від виробничої структури?

Тема 3. Функції та значення витратного механізму підприємства

1. Економічний зміст категорії витрат відповідно до П(С)БО.
2. Відмінність між поняттями виробничі витрати, валові витрати та собівартість.
3. Загальна класифікація витрат.
4. Класифікація витрат за економічними елементами.
5. Класифікація витрат за калькуляційними статтями.
6. Поділ витрат на ті, що включаються в собівартість, та ті, що відносяться до витрат звітного періоду.

Тема 4. Виробничий процес, облік витрат і системи калькулювання

1. Головна мета обліку витрат виробництва.
2. Елементи системи управління собівартістю.
3. Зв'язок між об'єктом та методом обліку витрат.
4. Види, системи, варіанти, методи обліку витрат та їх характеристика.
5. Види собівартості.

Вправи на планування собівартості; нормування витрат; обліку витрат; розподілу загальновиробничих витрат; визначення фактичної собівартості.

Тема 5. Внутрішньогосподарський облік витрат за економічними елементами та статтями калькуляції

1. Класифікація витрат за статтями та елементами витрат.
2. За якими статтями калькуляції ведеться облік матеріальних витрат?

3. Охарактеризуйте елементи витрат “Витрати на оплату праці” та “Відрахування на соціальні заходи”.
4. Розподіл змінних та постійних загальновиробничих витрат.
5. Види браку та визначення витрат від браку.

Вправи на визначення сум витрат за елементами витрат; розподіл загальновиробничих витрат; визначення сум незавершеного виробництва.

Тема 6. Внутрішньогосподарський аспект обліку доходів і визначення результатів за видами діяльності, структурними підрозділами та видами продукції

1. Принципи визначення доходу.
2. Класифікація доходів.
3. Розрахунок фінансового результату.
4. Центри відповідальності.

Вправи на визначення доходу від реалізації продукції, робіт, послуг; порядок визначення чистого доходу від реалізації продукції, робіт, послуг; визначення фінансового результату від господарської діяльності; визначення суми прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства.

Тема 7. Проблеми удосконалення внутрішньогосподарського обліку на виробництві і системи калькулювання

1. Простий та розвинутий директ-костинг.
2. Системи калькулювання повних витрат.
3. Побудова обліку за функціями управління.
4. Побудова обліку за багатоступеневим варіантом.

Вправи на практичне використання різних видів систем калькулювання та структурних схем організації внутрішньогосподарського обліку.

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів виробництва та прибутку

Вправи на розрахунок маржинального доходу; розрахунок точки беззбитковості за допомогою рівнянь; аналіз на основі прибутку після оподаткування; графічний спосіб проведення аналізу взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку.

Тема 9. Бюджетне планування та контроль

Вправи на складання бюджетів підприємства.

Тема 10. Внутрішньогосподарський облік у різних галузях діяльності

1. Особливості внутрішньогосподарського обліку операційної діяльності.
2. Особливості внутрішньогосподарського обліку інвестиційної діяльності.
3. Особливості внутрішньогосподарського обліку фінансової діяльності.

Тема 11. Внутрішня звітність підприємства та її взаємозв'язок з фінансовою звітністю

1. Види внутрішньої звітності.
2. Показники внутрішньої звітності.
3. Структура внутрішньогосподарської звітності.
4. Методика складання внутрішньогосподарської звітності.
5. Взаємозв'язок між фінансовою звітністю та внутрішньою звітністю підприємства.
6. Порівняльна характеристика зовнішньої та внутрішньої звітності.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується студентом відповідно до навчального плану.

Завдання включає три питання, на які необхідно дати короткі відповіді. Відповідь на одне питання не повинна бути написана більш ніж на трьох сторінках.

Номер контрольного завдання студент вибирає за двома останніми цифрами номера своєї залікової книжки (див. таблицю).

Номер завдання	1	2	3	4	5	...	25
Останні цифри номера залікової книжки студента	01	02	03	04	05	...	25
	26	27	28	29	30	...	50
	51	52	53	54	55	...	75
	76	77	78	79	80	...	00

Номер залікової книжки необхідно вказати на титульній сторінці контрольної роботи.

На рецензування передається оригінал роботи. Ксерокопії не рецензуються.

Контрольна робота оформляється в зошиті або на аркушах паперу формату А4 (210×297 мм).

Мета контрольної роботи — закріплення теоретичних знань та придбання навичок розв'язання практичних завдань управлінського обліку.

Контрольна робота виконується в такій послідовності: визначити номер контрольного завдання; підібрати та вивчити відповідну літературу; дати письмову відповідь на питання контрольного завдання; скласти список використаної літератури відповідно до правил бібліографічного опису; поставити особистий підпис і дату написання контрольної роботи.

Зміст контрольної роботи

1. Титульна сторінка (оформляється відповідно до методичних рекомендацій МАУП).

2. Номер завдання та перелік питань, викладених у контрольній роботі.

3. Відповіді на питання.

4. Список використаної літератури.

Відповіді на питання повинні бути написані студентом самостійно, містити реферативне викладення літературних джерел і власні думки автора. Для успішного написання необхідно вивчити з кожного питання не менше двох джерел. Переписування літературних джерел не дозволяється.

Обсяг контрольної роботи не повинен перевищувати 8–10 сторінок разом з титульним листом та списком використаної літератури.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Завдання 1

1. Групування витрат за функціями управління.
2. Особливості обліку витрат на збут.
3. Порядок прийняття рішень про виробництво нової продукції.

Завдання 2

1. Поняття внутрішньогосподарського обліку.
2. Особливості обліку витрат у будівництві.
3. Порядок прийняття рішень про інвестиції.

Завдання 3

1. Відмінності внутрішньогосподарського і фінансового обліку.
2. Облік витрат на гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування.
3. Управління виробничими запасами.

Завдання 4

1. Об'єкти внутрішньогосподарського обліку.
2. Облік адміністративних витрат.
3. Особливості обліку в громадському харчуванні.

Завдання 5

1. Принципи внутрішньогосподарського обліку.
2. Облік витрат на експлуатацію і обслуговування виробничих машин та устаткування.
3. Завдання калькулювання витрат на виробництво.

Завдання 6

1. Функції внутрішньогосподарського обліку.
2. Облік браку в виробництві.
3. Нормативний метод обліку витрат.

Завдання 7

1. Системи внутрішньогосподарського обліку.
2. Облік витрат на організацію виробництва.
3. Позамовний метод калькулювання собівартості.

Завдання 8

1. Склад витрат на придбання виробничих запасів.
2. Облік витрат, пов'язаних з використанням малоцінних і швидкозношуваних предметів.
3. Попередільний метод калькулювання собівартості.

Завдання 9

1. Метод внутрішньогосподарського обліку та його елементи.
2. Облік фінансових витрат.
3. Калькулювання за методом “стандарт-кост”.

Завдання 10

1. Системи внутрішньогосподарського обліку.
2. Облік витрат, пов'язаних з відрахуваннями на соціальне страхування.
3. Калькулювання за методом “директ-костинг”.

Завдання 11

1. Загальна характеристика класифікації витрат.
2. Облік прямих витрат на оплату праці.
3. Калькуляційні об'єкти та калькуляційні статті.

Завдання 12

1. Прямі та непрямі витрати.
2. Облік витрат, пов'язаних з нарахуванням амортизації основних засобів виробничого призначення.
3. Калькулювання методом однорідних секцій.

Завдання 13

1. Класифікація витрат за напрямками управління.
2. Бюджети та їх види.
3. Методи калькулювання повної собівартості.

Завдання 14

1. Постійні та змінні витрати.
2. Загальновиробничі витрати.
3. Методи калькулювання неповної собівартості.

Завдання 15

1. Одноелементні та комплексні витрати.
2. Поняття нормативних витрат.
3. Відмінності методу калькулювання повної собівартості від методу калькулювання неповної собівартості.

Завдання 16

1. Основні та накладні витрати.
2. Виробнича та повна собівартість.
3. Контроль виробничих запасів.

Завдання 17

1. Центри витрат та центри відповідальності.
2. Незавершене виробництво, його оцінка та облік.
3. Внутрішня звітність підприємства та її види.

Завдання 18

1. Склад витрат, пов'язаних зі збутом готової продукції.
2. Порядок визначення доходу від реалізації готової продукції.
3. Контроль обсягів виробництва.

Завдання 19

1. Чинники, що впливають на побудову управлінського обліку.
2. Поточні витрати та витрати наступних періодів.
3. Маржинальний дохід і порядок його визначення.

Завдання 20

1. Склад інших витрат операційної діяльності.
2. Облік витрат за нормами, відхиленням від норм, змін норм.
3. Точка беззбитковості та визначення її за допомогою рівнянь.

Завдання 21

1. Підходи до побудови внутрішньогосподарського обліку витрат на підприємстві.
2. Основні етапи облікового процесу.
3. Бюджети, їх види.

Завдання 22

1. Внутрішньогосподарський облік інвестиційної діяльності.
2. Методика та техніка визначення центрів витрат і центрів відповідальності.
3. Змішані моделі обліку витрат.

Завдання 23

1. Внутрішньогосподарський облік фінансової діяльності.

2. Облік надзвичайних витрат і доходів від надзвичайної діяльності.
3. Визначення фінансового результату окремих видів продукції.

Завдання 24

1. Побудова нормативного методу обліку витрат.
2. Особливості розробки робочого плану рахунків для побудови обліку.
3. Методи аналізу взаємозв'язку “витрати–обсяг–прибуток”.

Завдання 25

1. Міжнародна практика виокремлення внутрішньогосподарського обліку із загальної системи бухгалтерського обліку.
2. Функції бухгалтерів-аналітиків в управлінні підприємством.
3. Ціна на продукцію та її вплив на фінансовий результат.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Внутрішньогосподарський облік: сутність, основні елементи

1. Сутність внутрішньогосподарського обліку та його призначення.
2. Етапи розвитку внутрішньогосподарського обліку.
3. Яка інформація використовується у внутрішньогосподарському обліку?
4. Спільні риси фінансового та внутрішньогосподарського обліку.
5. Пояснити роль бухгалтерів-аналітиків на підприємстві.
6. Назвати моделі внутрішньогосподарського обліку.

Тема 2. Організація внутрішньогосподарського обліку на підприємстві

1. Назвати принципи організації внутрішньогосподарського обліку.
2. Охарактеризувати відомі системи побудови плану рахунків.
3. Назвати чинники, які впливають на побудову внутрішньогосподарського обліку на підприємстві.
4. Назвати основні принципи побудови аналітичного внутрішньогосподарського обліку.
5. Чим організаційна структура фірми відрізняється від виробничої структури?

Тема 3. Функції та значення витратного механізму підприємства

1. У чому полягає економічний зміст категорії витрат?
2. Напрями класифікації витрат.
3. Принципи поділу витрат на ті, що включаються в собівартість продукції, та ті, що відносяться до витрат періоду.
4. Навести приклади прямих та непрямих витрат у виробництві.
5. Назвати елементи витрат.
6. Назвати концепцію витрат для визначення фінансового результату.
7. Назвати алгоритм розрахунку собівартості виробленої продукції.
8. Що лежить в основі класифікації витрат за напрямом контролю?
9. Яким нормативним документом з бухгалтерського обліку передбачена методика визначення витрат?
10. Назвати відмінності між поняттям “елемент витрат” і “стаття калькуляції”.

Тема 4. Виробничий процес, облік витрат і системи калькулювання

1. Елементи, з яких складається система управління собівартістю.
2. Роль оперативного обліку виробництва в управлінні собівартістю.
3. Взаємозв'язок між об'єктом та методом витрат.
4. Фактори, що впливають на побудову обліку витрат виробництва.
5. Взаємозв'язок інформації оперативного та фінансового обліку виробництва.

Тема 5. Внутрішньогосподарський облік витрат за економічними елементами та статтями калькуляції

1. Принципи ведення обліку витрат за статтями калькуляції.
2. Навести приклади загальновиробничих витрат, принципи їх розподілу та включення в собівартість.
3. Нормативний документ, згідно з яким класифікуються витрати за елементами витрат.

4. Оцінка відходів виробництва.
5. Оцінка втрат від браку на виробництві.
6. Види браку.
7. Чи включаються в собівартість витрати періоду?

Тема 6. Внутрішньогосподарський аспект обліку доходів та визначення результатів за видами діяльності, структурними підрозділами, видами продукції

1. Дати визначення доходу та фінансового результату.
2. Критерії визначення доходу.
3. За якими ознаками класифікуються доходи?
4. У чому сутність контролю доходів та прибутків підрозділів підприємства?
5. Як оцінюється дохід?

Тема 7. Проблеми удосконалення внутрішньогосподарського обліку на виробництво і системи калькулювання

1. Сутність системи калькулювання директ-костинг.
2. Сутність системи калькулювання стандарт-костинг.
3. Калькулювання на основі діяльності.
4. Калькулювання за методом однорідних секцій.
5. Побудова обліку за функціями управління.
6. Побудова обліку за багатоступеневим варіантом.

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів виробництва та прибутку

1. Як визначається обсяг діяльності, необхідний для одержання запланованого прибутку?
2. Розрахунок точки беззбитковості, взаємозв'язку “обсяг–прибуток” та маржинального доходу.
3. Назвати припущення, які покладено в основу аналізу “витрати–обсяг–прибуток”.
4. Як визначається точка беззбитковості в умовах виробництва декількох видів продукції?
5. Як визначається вплив зміни витрат, ціни та обсягу діяльності на прибуток підприємства?

Тема 9. Бюджетне планування та контроль

1. Роль планування як однієї із функцій управління.
2. Дати визначення кошторису як фінансового документа.
3. Чим відрізняється зведений кошторис торговельного підприємства та виробничого підприємства?
4. Розробка операційних бюджетів.
5. Розробка фінансових бюджетів.
6. Зведений бюджет підприємства.

Тема 10. Внутрішньогосподарський облік у різних галузях діяльності

1. Роль внутрішньогосподарського обліку в постачальницькій діяльності.
2. Алгоритм визначення оптимальної партії поставок.
3. Норми та нормативи матеріальних витрат.
4. Яка різниця між поняттями “довгострокова нижня межа ціни”, “короткострокова нижня межа ціни”, “трансферна ціна”.
5. Як правильно встановити ціну на продукцію, товар, послугу, роботу?
6. Які дані необхідні для управління власним капіталом і залученим?

Тема 11. Внутрішня звітність підприємства та її взаємозв'язок з фінансовою

1. Відмінності внутрішньої та зовнішньої звітності підприємства.
2. Види внутрішньої звітності підприємства.
3. Який склад фінансової звітності?
4. Якими нормативними документами потрібно користуватись при складанні фінансової звітності?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Бутинець Ф. Ф., Герасимчук Н. В.* Управлінський облік: Зб. задач і вправ. — Житомир: ЖІТІ, 1998. — 232 с.
2. *Бутинець Ф. Ф., Чижевська Л. В., Герасимчук Н. В.* Бухгалтерський управлінський облік. — Житомир: ПП “Рута”. 2000. — 445 с.

3. *Голов С. Ф.* Управленческий бухгалтерский учет. — К.: Скарби, 1998. — 377 с.
4. *Голов С. Ф., Єфіменко В. І.* Фінансовий та управлінський облік. — К.: ТОВ “Автоінтерсервіс”, 1996. — 544 с.
5. *Друри К.* Введение в управленческий и производственный учет. — М.: Аудит, 1994. — 560 с.
6. *Карпова Т. П.* Управленческий учет: Учебник. — М.: Аудит; ЮНИТИ, 1998. — 350 с.
7. *Лень В. С.* Управлінський облік: Навч. посіб. — 2-ге вид. — К.: Знання-Прес, 2006. — 317 с.
8. *Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. 1997:* Пер. з англ. / За ред. С. Ф. Голова. — К.: Федерація проф. бухгалтерів і аудиторів України, 1998. — 731 с.
9. *Пушкар М. С.* Управлінський облік: Навч. посіб. — Тернопіль: Поліграфіст, 1997.
10. *Сопко В. В.* Учет затрат и калькулирование себестоимости продукции в промышленности. — К.: Техника, 1988. — 112 с.
11. *Сопко В. В.* Бухгалтерський облік: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2000. — 578 с.
12. *Хорнгрен Ч. Т., Фостер Дж.* Бухгалтерский учет: Управленческий аспект: Пер. с англ. / Под ред. Я. В. Соколова. — М.: Финансы и статистика, 1995. — 416 с.
13. *Яругова А.* Управленческий учет. Опыт экономически развитых стран: Пер. с пол. / Под ред. Я. В. Соколова. — М.: Финансы и статистика, 1991. — 240 с.
14. *Положення (стандарти) бухгалтерського обліку // Все про бухгалтерський облік.* — 2001.

Додаткова

15. *Бойчук І. М.* Економіка підприємствами: Навч. посіб. — К.: Атіка, 2002. — 480 с.
16. *Контроллинг в бизнесе: Методические и практические основы построения контроллинга в организациях / А. М. Карминский, Н. И. Оленев, А. Г. Приман, С. Г. Фалько.* — М.: Финансы и статистика, 1998.
17. *Миддлтон Д.* Бухгалтерский учет и принятие финансовых решений: Пер. с англ. / Под ред. И. И. Елисейевой. — М.: Аудит; ЮНИТИ, 1997. — 408 с.

18. *Палий В. Ф.* Основы калькулирования. — М.: Финансы и статистика, 1987. — 288 с.
19. *Райан Б.* Стратегический учет для руководителя: Пер. с англ. / Под ред. В. А. Микрюкова. — М.: Аудит; ЮНИТИ, 1998. — 616 с.
20. *Энтони Р., Рис Дж.* Учет: ситуации и примеры: Пер. с англ. / Под ред. А. М. Петрачкова. — М.: Финансы и статистика, 1993. — 560 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Внутрішньогосподарський (управлінський) облік”	4
Зміст дисципліни “Внутрішньогосподарський (управлінський) облік”	5
Плани лекцій	8
Тематика рефератів	11
Плани семінарських та практичних робіт	12
Вказівки до виконання контрольної роботи	15
Завдання для контрольних робіт	16
Питання для самостійної роботи	20
Список літератури	23

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>О. М. Коваленко</i>
Комп’ютерне верстання	<i>О. А. Залужна</i>

Зам. № ВКЦ-3492

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП